

وزارت معارف

آموزش قرآن کریم

صنف پنجم

آموزش قرآن کریم

صنف پنجم

۵

سال چاپ: ۱۳۹۸ هـ. ش.

سرود ملی

دا وطن افغانستان دی	دا عزت د هر افغان دی
کور د سولې کور د تورې	هر بچی یې قهرمان دی
دا وطن د ټولو کور دی	د بلوڅو د ازبکو
د پښتون او هزاره وو	د ترکمنو د تاجکو
ورسره عرب، گوجر دي	پامیریان، نورستانیان
براهوي دي، قزلباش دي	هم ایماق، هم پشه یان
دا هېواد به تل ځلېږي	لکه لمر پر شنه آسمان
په سینه کې د آسیا به	لکه زړه وي جاویدان
نوم د حق مو دی رهبر	وایو الله اکبر وایو الله اکبر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزش قرآن کریم

صنف پنجم

سال چاپ: ۱۳۹۸ هـ. ش.

مشخصات کتاب

مضمون: آموزش قرآن کریم

مؤلفان: گروه مؤلفان کتاب‌های درسی بخش تعلیم و تربیه اسلامی نصاب تعلیمی

ویراستاران: اعضای دیپارتمنت ویراستاری و ایدیت زبان دری

صنف: پنجم

زبان متن: دری

انکشاف دهنده: ریاست عمومی انکشاف نصاب تعلیمی و تألیف کتب درسی

ناشر: ریاست ارتباط و آگاهی عامه وزارت معارف

سال چاپ: ۱۳۹۸ هجری شمسی

مکان چاپ: کابل

چاپ‌خانه:

ایمیل آدرس: curriculum@moe.gov.af

حق طبع، توزیع و فروش کتاب‌های درسی برای وزارت معارف جمهوری اسلامی افغانستان محفوظ است. خرید و فروش آن در بازار ممنوع بوده و با متخلفان برخورد قانونی صورت می‌گیرد.

پیام وزیر معارف

اقراً باسم ربك

سپاس و حمد بیکران آفریدگار یکتایی را که بر ما هستی بخشید و ما را از نعمت بزرگ خواندن و نوشتن برخوردار ساخت، و درود بی‌پایان بر رسول خاتم - حضرت محمد مصطفی ﷺ که نخستین پیام الهی بر ایشان «خواندن» است.

چنانچه بر همه‌گان هویدا است، سال ۱۳۹۷ خورشیدی، به نام سال معارف مسمی گردید. بدین ملحوظ نظام تعلیم و تربیت در کشور عزیز ما شاهد تحولات و تغییرات بنیادینی در عرصه‌های مختلف خواهد بود؛ معلم، متعلم، کتاب، مکتب، اداره و شوراهای والدین، از عناصر شش‌گانه و اساسی نظام معارف افغانستان به شمار می‌روند که در توسعه و انکشاف آموزش و پرورش کشور نقش مهمی را ایفا می‌نمایند. در چنین برهه سرنوشت‌ساز، رهبری و خانواده بزرگ معارف افغانستان، متعهد به ایجاد تحول بنیادی در روند رشد و توسعه نظام معاصر تعلیم و تربیت کشور می‌باشد.

از همین‌رو، اصلاح و انکشاف نصاب تعلیمی از اولویت‌های مهم وزارت معارف پنداشته می‌شود. در همین راستا، توجه به کیفیت، محتوا و فرایند توزیع کتاب‌های درسی در مکاتب، مدارس و سایر نهادهای تعلیمی دولتی و خصوصی در صدر برنامه‌های وزارت معارف قرار دارد. ما باور داریم، بدون داشتن کتاب درسی با کیفیت، به اهداف پایدار تعلیمی در کشور دست نخواهیم یافت.

برای دستیابی به اهداف ذکر شده و نیل به یک نظام آموزشی کارآمد، از آموزگاران و مدرسان دلسوز و مدیران فرهیخته به‌عنوان تربیت‌کننده‌گان نسل آینده، در سراسر کشور احترامانه تقاضا می‌گردد تا در روند آموزش این کتاب درسی و انتقال محتوای آن به فرزندان عزیز ما، از هر نوع تلاشی دریغ نورزیده و در تربیت و پرورش نسل فعال و آگاه با ارزش‌های دینی، ملی و تفکر انتقادی بکوشند. هر روز علاوه بر تجدید تعهد و حس مسئولیت‌پذیری، با این نیت تدریس را آغاز کنند، که در آینده نزدیک شاگردان عزیز، شهروندان مؤثر، متمدن و معماران افغانستان توسعه یافته و شکوفا خواهند شد.

همچنین از دانش‌آموزان خوب و دوست‌داشتنی به مثابه ارزشمندترین سرمایه‌های فردای کشور می‌خواهیم تا از فرصت‌ها غافل نبوده و در کمال ادب، احترام و البته کنجکاوی علمی از درس معلمان گرامی استفاده بهتر کنند و خوشه چین دانش و علم استادان گرامی خود باشند.

در پایان، از تمام کارشناسان آموزشی، دانشمندان تعلیم و تربیت و همکاران فنی بخش نصاب تعلیمی کشور که در تهیه و تدوین این کتاب درسی مجدانه شبانه روز تلاش نمودند، ابراز قدردانی کرده و از بارگاه الهی برای آن‌ها در این راه مقدس و انسان‌ساز موفقیت استدعا دارم.

با آرزوی دستیابی به یک نظام معارف معیاری و توسعه یافته، و نیل به یک افغانستان آباد و مرفه دارای شهروندان آزاد، آگاه و مرفه.

دکتور محمد میرویس بلخی

وزیر معارف

فهرست عناوین

عنوان	صفحه
قرآن کریم.....	۱
اولین وحی.....	۲
تلاوت آیت (۱۷۸) سورة بقره.....	۳
تلاوت آیات (۱۷۹ - ۱۸۰) سورة بقره.....	۴
تلاوت آیات (۱۸۱ - ۱۸۲) سورة بقره.....	۶
تلاوت آیات (۱۸۳ - ۱۸۴) سورة بقره.....	۷
تلاوت آیت (۱۸۵) سورة بقره.....	۸
تلاوت آیت (۱۸۶) سورة بقره.....	۱۰
تلاوت جزء اول آیت (۱۸۷) سورة بقره.....	۱۱
تلاوت جزء دوم آیت (۱۸۷) سورة بقره.....	۱۲
تلاوت آیت (۱۸۸) سورة بقره.....	۱۴
تلاوت آیت (۱۸۹) سورة بقره.....	۱۶
تلاوت آیات (۱۹۰ - ۱۹۱) سورة بقره.....	۱۷
تلاوت آیات (۱۹۲ - ۱۹۳) سورة بقره.....	۱۹
تلاوت آیت (۱۹۴) سورة بقره.....	۲۱
تلاوت آیات (۱۹۵ - ۱۹۶) سورة بقره.....	۲۳
تلاوت جزء اخیر آیت (۱۹۶) سورة بقره.....	۲۵
تلاوت آیت (۱۹۷) سورة بقره.....	۲۷
تلاوت آیت (۱۹۸) سورة بقره.....	۲۸
تلاوت آیات (۱۹۹ - ۲۰۰) سورة بقره.....	۲۹

- ٣١ تلاوت آیات (٢٠١-٢٠٢) سورة بقره
- ٣٣ تلاوت آیات (٢٠٣-٢٠٤) سورة بقره
- ٣٤ تلاوت آیات (٢٠٥-٢٠٦) سورة بقره
- ٣٥ تلاوت آیات (٢٠٧-٢٠٨) سورة بقره
- ٣٧ تلاوت آیات (٢٠٩-٢١٠) سورة بقره
- ٣٩ تلاوت آیات (٢١١-٢١٢) سورة بقره
- ٤١ تلاوت آیت (٢١٣) سورة بقره
- ٤٣ تلاوت آیت (٢١٤) سورة بقره
- ٤٥ تلاوت آیت (٢١٥) سورة بقره
- ٤٦ تلاوت آیت (٢١٦) سورة بقره
- ٤٧ تلاوت آیت (٢١٧) سورة بقره
- ٤٩ تلاوت آیات (٢١٨-٢١٩) سورة بقره
- ٥١ تلاوت آیت (٢٢٠) سورة بقره
- ٥٣ تلاوت آیت (٢٢١) سورة بقره
- ٥٥ تلاوت آیات (٢٢٢-٢٢٣) سورة بقره
- ٥٧ تلاوت آیات (٢٢٤-٢٢٥) سورة بقره
- ٥٨ تلاوت آیات (٢٢٦-٢٢٧) سورة بقره
- ٥٩ تلاوت آیت (٢٢٨) سورة بقره
- ٦١ تلاوت آیت (٢٢٩) سورة بقره
- ٦٣ تلاوت آیت (٢٣٠) سورة بقره
- ٦٤ تلاوت آیت (٢٣١) سورة بقره
- ٦٦ تلاوت آیت (٢٣٢-) سورة بقره

- ٦٧ تلاوت آیت (٢٣٣) سورة بقره
- ٦٩ تلاوت آیات (٢٣٤-٢٣٥) سورة بقره
- ٧١ تلاوت آیات (٢٣٦-٢٣٧) سورة بقره
- ٧٣ تلاوت آیات (٢٣٨-٢٣٩-٢٤٠) سورة بقره
- ٧٥ تلاوت آیات (٢٤١-٢٤٢) سورة بقره
- ٧٦ تلاوت آیات (٢٤٣-٢٤٤) سورة بقره
- ٧٧ تلاوت آیات (٢٤٥-٢٤٦) سورة بقره
- ٧٩ تلاوت آیات (٢٤٧-٢٤٨) سورة بقره
- ٨١ تلاوت آیت (٢٤٩) سورة بقره
- ٨٣ تلاوت آیات (٢٥٠-٢٥١-٢٥٢) سورة بقره
- ٨٥ تلاوت آیات (٢٥٣-٢٥٤) سورة بقره
- ٨٧ تلاوت آیات (٢٥٥-٢٥٦) سورة بقره
- ٨٩ تلاوت آیات (٢٥٧-٢٥٨) سورة بقره
- ٩١ تلاوت آیات (٢٥٩-٢٦٠) سورة بقره
- ٩٣ تلاوت آیات (٢٦١-٢٦٢-٢٦٣-٢٦٤) سورة بقره
- ٩٥ تلاوت آیات (٢٦٥-٢٦٦-٢٦٧) سورة بقره
- ٩٧ تلاوت آیات (٢٦٨-٢٦٩-٢٧٠-٢٧١-٢٧٢) سورة بقره
- ٩٩ تلاوت آیات (٢٧٣-٢٧٤-٢٧٥) سورة بقره
- ١٠١ تلاوت آیات (٢٧٦-٢٧٧-٢٧٨) سورة بقره
- ١٠٢ تلاوت آیات (٢٧٩-٢٨٠-٢٨١) سورة بقره
- ١٠٣ تلاوت جزء اول آیت (٢٨٢) سورة بقره
- ١٠٤ تلاوت جزء دوم آیت (٢٨٢) سورة بقره

- ١٠٥..... تلاوت جزء سوم آیت (٢٨٢) سورة بقره
- ١٠٦..... تلاوت جزء چهارم آیت (٢٨٢) سورة بقره
- ١٠٧..... تلاوت آیات (٢٨٣-٢٨٤) سورة بقره
- ١٠٩..... تلاوت آیات (٢٨٥) سورة بقره
- ١١٠..... تلاوت آیت (٢٨٦) سورة بقره
- ١١٢..... حفظ آیات (٣-١) سورة قدر
- ١١٣..... حفظ آیات (٥-٤) سورة قدر
- ١١٤..... حفظ آیات ١-٦ سورة عادیات
- ١١٥..... حفظ آیات ٧-١١ سورة عادیات
- ١١٦..... حفظ آیات (٥-١) سورة زلزال
- ١١٧..... حفظ آیات (٦-٨) سورة زلزال
- ١١٨..... حفظ آیات (١-٤) سورة بینہ
- ١١٩..... حفظ آیات (٥-٦) سورة بینہ
- ١٢٠..... حفظ آیات (٧-٨) سورة بینہ
- ١٢١..... یادداشت

قرآن کریم

قرآن کریم از طرف الله جل و علاه توسط حضرت جبرئیل امین علیه السلام بر حضرت محمد ﷺ جهت رهنمایی بشر نازل شده است.

قرآن کریم به زبان عربی نازل شده است.

قرآن کریم ۱۱۴ سوره دارد.

ما در آغاز تلاوت قرآن کریم (أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ) را می خوانیم. ترجمه: پناه می برم بر خداوند از شر شیطان رانده شده.

سپس (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) را می خوانیم.

ترجمه: آغاز می کنم به نام خداوند نهایت بخشاینده و مهربان.

قرآن کریم در مدت ۲۳ سال نازل شده است.

قرآن کریم آخرین کتاب آسمانی است.

عمل کردن به رهنمودهای قرآن کریم سبب کامیابی دنیا و آخرت می شود.

اولین وحی

اولین وحی بر حضرت محمد ﷺ در غار حرا نازل شده است؛ پنج آیت اول سوره علق اولین وحی الهی می باشد. حضرت محمد ﷺ قبل از بعثت به غار حرا تشریف می برد و به پیروی از دین حضرت ابراهیم علیهِ السلام، الله جلّ و علا را عبادت می کرد.

روزی در ماه رمضان موافق با سال ۶۱۰ میلادی، ناگهان حضرت جبرئیل علیهِ السلام نزدش فرود آمد و ایشان را در آغوش گرفته برایش گفت:

إِقْرَأْ (بخوان)، حضرت محمد ﷺ فرمود:

من خواننده نیستم. بار دوم فرشته وحی گفت:

بخوان و آن حضرت جواب نخست را داد.

اما بار سوم فرشته وحی آن حضرت ﷺ را در آغوش خود فشار داده رهایش نمود و گفت:

«إِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝^ج خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝^ح إِقْرَأْ وَرَبُّكَ
الْأَكْرَمُ ۝^ل الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝^ز عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝^ط»

با نزول آیات فوق، نبوت و پیغمبری رسول اکرم ﷺ آغاز گردید.

تلاوت آیت (۱۷۸) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ
الْحُرِّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَى بِالْأُنْثَى
فَمَنْ عَفَى لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ
فَاتَّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ
ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ
فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحُرِّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَى بِالْأُنْثَى فَمَنْ عَفَى لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ

ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٨﴾

مرحلہ سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

كُتِبَ	الْحُرُّ بِالْحُرِّ	فَمَنِ اعْتَدَى
--------	---------------------	-----------------

مرحلہ چهارم: مثال اقلاب را از این درس دریافت نموده نشان دهید.

تلاوت آیات (۱۷۹-۱۸۰) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیات

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ
يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
كُتِبَ عَلَيْكُمُ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ
إِنْ تَرَكَ خَيْرًا ^{۱۷۹} الْوَصِيَّةُ
لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ ^{۱۸۰} حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیات

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَوةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٩﴾ كُتِبَ عَلَيْكُمُ
إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا^{۱۷۹} الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ
بِالْمَعْرُوفِ^{۱۸۰} حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿١٨٠﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

يَاۡوِلِيۡ الْاَلْبَابِ	اَحَدَكُمْ الْبَوْتُ	حَقًّا عَلٰى الْمُتَّقِيۡنَ
-------------------------	----------------------	-----------------------------

مرحله چهارم: بدون حرف «ب» و «م» در بیست و شش حرف باقیمانده اظهار شفوی صورت می گیرد.

مثال : (وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ) (لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ) در این دو مثال میم ساکن باید آشکار و بدون غنه خوانده شود.

تلاوت آیات (۱۸۱-۱۸۲) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ
فَأَثَمًا أَثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوسٍ جَنَفًا أَوْ أَثَمًا فَاصْلَحَ بَيْنَهُمْ
فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَأَثَمًا أَثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (۱۸۱)
 فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوسٍ جَنَفًا أَوْ أَثَمًا فَاصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
 رَحِيمٌ (۱۸۲)

مرحله سوم: کلمات ذیل شاگردان تمرین گردد:

فَمَنْ بَدَّلَهُ	يُبَدِّلُونَهُ	مِنْ مُوسٍ	فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ
------------------	----------------	------------	-----------------------

مرحله چهارم: در (فَمَنْ خَافَ) و (جَنَفًا أَوْ) اظهار است.

در (أَثَمًا فَاصْلَحَ) اخفاء است.

تلاوت آیات (۱۸۳-۱۸۴) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ
كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ
فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ
فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ
وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ
فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ
وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

يُطِيقُونَهُ	أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ	فَعِدَّةٌ مِنْ
--------------	-------------------------	----------------

مرحله چهارم: مثال های اخفاء را تشخیص دهید.

تلاوت آیت (۱۸۵) سورۃ بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ
هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ
فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ
وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ
يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ
وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى
وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ

فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا
الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

مِنْكُمُ الشَّهَرِ	فَلْيَصْصُهُ	وَلِتُكْمِلُوا	الْعِدَّةَ
--------------------	--------------	----------------	------------

مرحله چهارم: حروف اظهار عبارت اند از «ء، ها، ع، ح، غ، خ»، هرگاه بعد از نون ساکن و تنوین یکی از حروف شش گانه مذکور بیاید؛ اظهار صورت می گیرد.
مثال ها: (مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ) در این مثال دو اظهار است.

تلاوت آیت (۱۸۶) سورۃ بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ
أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي
لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

عَنِّي	دَعْوَةَ الدَّاعِ	فَلْيَسْتَجِيبُوا	وَلْيُؤْمِنُوا بِي
--------	-------------------	-------------------	--------------------

مرحله چهارم: مخرج حرف «هـ» قسمت اخیر حلق است؛ دقیق از مخرجش تلفظ گردد تا با حرف «ح» فرق شود.

مخرج حرف «ع» قسمت وسط حلق است؛ دقیق از مخرجش ادا گردد تا از حرف همزه «ء» فرق شود.

تلاوت جزء اول آیت (۱۸۷) سورہ بقرہ

مرحله اول: خواندن جملات آیت

أَجَلٌ لَّكُمْ لَيْلَةُ الصِّيَامِ الرَّفْتُ إِلَى نِسَائِكُمْ
هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ
عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ
فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ
فَالَّذِينَ بَاشِرُوا هُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ

مرحله دوم: تلاوت جزء اول آیت

أَجَلٌ لَّكُمْ لَيْلَةُ الصِّيَامِ الرَّفْتُ إِلَى نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ
 عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ
 فَالَّذِينَ بَاشِرُوا هُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

أَجَلٌ لَّكُمْ	الرَّفْتُ	لِبَاسٌ لَّهُنَّ	فَالَّذِينَ
----------------	-----------	------------------	-------------

مرحله چهارم: حروف ادغام «ی، ر، م، ل، و، ن» بوده که مجموعه آن (یرملون) می باشد.

در (لِبَاسٌ لَّكُمْ، لِبَاسٌ لَّهُنَّ) ادغام است.

تلاوت جزء دوم آیت (۱۸۷) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیت

وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ
مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ
ثُمَّ أَمُّوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ
وَلَا تُبَاشِرُوا هُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسْجِدِ
تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لِنَاسٍ لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل جزء دوم آیت

وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ
مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَمُّوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا تُبَاشِرُوا هُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي
الْمَسْجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لِنَاسٍ
لَّعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

يَتَّقُونَ	لَكُمْ الْخَيْطُ	تُبَاشِرُوهُنَّ	يَتَّبِعِينَ
------------	------------------	-----------------	--------------

مرحله چهارم: ادغام در لغت به معنای داخل کردن و در اصطلاح تجوید داخل کردن حرف نون ساکن و تنوین در حروف ادغام است.

تلاوت آیت (۱۸۸) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ
وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ
لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ
بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ
أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

فَرِيقًا مِنْ	وَتُدْلُوا بِهَا	أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ
---------------	------------------	--------------------------

مرحله چهارم: در (أَمْوَالُكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ) دو بار بعد از میم

ساکن حرف «ب» آمده که اخفای شفوی می‌باشد.

- مخرج حرف «ث» نوک زبان و سر دندان‌های ثنایای بالا

می‌باشد. این حرف دقیق از مخرجش ادا گردد تا با حرف «س»

درست فرق گردد.

در (بِالْإِثْمِ) حرف «ث» درست تلفظ شود تا از حرف «س» فرق

گردد.

تلاوت آیت (۱۸۹) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْآهْلِ
قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ
وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا
وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَىٰ وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا
وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْآهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا
الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَىٰ وَأَتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا
اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٨٩﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

عَنِ الْآهْلِ	هِيَ مَوَاقِيتُ	مِنْ ظُهُورِهَا	مِنْ أَبْوَابِهَا
---------------	-----------------	-----------------	-------------------

مرحله چهارم: مخرج حرف «ذ» جایی است که نوک زبان با سر دندانهای
ثنایای بالا تماس می گیرد.

تلاوت آیات (۱۹۰-۱۹۱) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا
إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ
وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ
وَآخِرُ جَوْهَرٍ مَنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ
وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ
وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِ
فَإِنْ قُتِلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ
كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
الْمُعْتَدِينَ ① ۱۹۱ وَأَقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَآخِرُ جَوْهَرٍ مَنْ حَيْثُ

أَخْرِجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّى
يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِ فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جِزَاءُ الْكَافِرِينَ ①٩٠

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

يُقَاتِلُونَكُمْ	تَقْتُلُوهُمْ	عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
------------------	---------------	-------------------------------

مرحله چهارم: مخرج حرف «ک» قسمت اخیر زبان نزدیک به حلق است و مخرج حرف «ق» کمی بالاتر از مخرج حرف «ک» می باشد در هنگام تلفظ این دو حرف دقت صورت گیرد تا هر یک از مخرج خودش ادا گردد.

تلاوت آیات (۱۹۲-۱۹۳) سورۀ بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

فَإِنْ أَنْتَهُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
وَقَتِّلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ
وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ
فَإِنْ أَنْتَهُوا فَلَا عُدْوَانَ
إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

فَإِنْ أَنْتَهُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿۱۹۲﴾ وَقَتِّلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ
الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنْ أَنْتَهُوا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿۱۹۳﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

فَلَا عُدْوَانَ	وَيَكُونُ الدِّينُ	وَقَتِّلُوهُمْ
-----------------	--------------------	----------------

مرحله چهارم: مخرج حرف «ت» و «ط» محل تماس نوک زبان با بیخ دندانهای ثنایای بالا است؛ اگر چه این دو حرف در مخرج شریک اند؛ اما تفاوت شان این است که حرف «ت» باریک و حرف «ط» پر خوانده می شود.

تلاوت آیت (۱۹۴) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیت

الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ
وَالْحُرْمَتِ قِصَاصٌ
فَمَنِ اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ
بِمِثْلِ مَا اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیت

الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرْمَتِ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ
فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ

الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَأَعْلَمُوا	فَاعْتَدُوا	بِالشَّهْرِ	قِصَاصٌ
--------------	-------------	-------------	---------

مرحله چهارم: در (الشَّهْرُ الْحَرَامُ) حرف «ر» در کلمه اول حرکت پیش و در کلمه دوم حرکت زبر دارد که در این دو حالت حرف «ر» پُر خوانده می‌شود. در (بِالشَّهْرِ) حرف «ر» باریک خوانده می‌شود؛ زیرا حرف «ر» حرکت کسره (زیر) دارد.

تلاوت آیات (۱۹۵-۱۹۶) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ
إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ
وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ
فَإِنْ أَحْصَرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ
وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ
فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ
فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسْكِ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾ وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أَحْصَرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحَلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسْكِ

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَلَا تُلْقُوا	إِلَى التَّهْلُكَةِ	فَمَا اسْتَيْسَرَ	يَبْلُغَ الْهَدْيُ
----------------	---------------------	-------------------	--------------------

مرحله چهارم: حرف لام لفظ الله در (فِي سَبِيلِ اللَّهِ) باریک (ترقیق) ادا می گردد.

حرف لام در (إِنَّ اللَّهَ) پُر (تفخیم) ادا می گردد.

تلاوت جزء اخير آيت (١٩٦) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آيت

فَاِذَا اٰمَنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعِ بِالْعُمْرَةِ
اِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ
فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ
فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ اِذَا رَجَعْتُمْ
تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ
ذٰلِكَ لِمَنْ لَّمْ يَكُنْ اَهْلَهُ
حَاضِرِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا
اَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

مرحله دوم: تلاوت مكمل جزء اخير آيت

فَاِذَا اٰمَنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعِ بِالْعُمْرَةِ اِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ اَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ اِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ ذٰلِكَ

لَيْسَ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
شَدِيدُ الْعِقَابِ ①٩٦

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

عَشْرَةٌ	فَمَنْ تَمَتَّعَ	فَمَنْ لَّمْ	حَاضِرِي الْمَسْجِدِ
----------	------------------	--------------	----------------------

مرحله چهارم: اخفاء به معنای پوشانیدن و پنهان کردن است و هرگاه بعد از
نون ساکن و تنوین یکی از حروف پانزده گانه ذیل بیاید، اخفاء صورت می گیرد:

«ت - ث - ج - د - ذ - ز - س - ش - ص - ض - ط - ظ - ف - ق - ک»

تلاوت آیت (۱۹۷) سورۃ بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ ۖ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ
فَلَا رَفْتٌ وَلَا فُسُوقٌ وَلَا جِدَالٌ فِي الْحَجِّ
وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ
وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ
وَاتَّقُوا يَأُولَى الْأَلْبَابِ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ ۖ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفْتٌ وَلَا فُسُوقٌ وَلَا
جِدَالٌ فِي الْحَجِّ ۖ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ ۖ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ
التَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا يَأُولَى الْأَلْبَابِ ①٩٧

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

أَشْهُرٌ	مَّعْلُومَةٌ	فِيهِنَّ الْحَجَّ	مِنْ خَيْرٍ
فَلَا رَفْتٌ	خَيْرَ الزَّادِ	يَعْلَمْهُ اللَّهُ	التَّقْوَىٰ

مرحله چهارم: مثال اخفاء را در آیت درس نشان بدهید.

تلاوت آیت (۱۹۸) سورۃ بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِّنْ رَبِّكُمْ
فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِّنْ عَرَفٍ فَادْكُرُوا اللَّهَ
عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ
وَادْكُرُوا كَمَا هَدَيْتُمْ
وَإِنْ كُنْتُمْ مِّنْ قَبْلِهِ لَبِنَ الضَّالِّينَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِّنْ رَبِّكُمْ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِّنْ عَرَفٍ
فَادْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَادْكُرُوا كَمَا هَدَيْتُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِّنْ
قَبْلِهِ لَبِنَ الضَّالِّينَ ①۹۸

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

تَبْتَغُوا	فَإِذَا أَفَضْتُمْ	عِنْدَ الْمَشْعَرِ	لَبِنَ الضَّالِّينَ
------------	--------------------	--------------------	---------------------

مرحله چهارم: در کلمه (الضَّالِّينَ) به اندازه شش حرکت مد می شود.

تلاوت آیات (۱۹۹-۲۰۰) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیات

ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ
وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
فَإِذَا قُضِيَتْ مَنَاسِكُكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ
كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا
فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا
وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیات

ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ ۖ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٩﴾
فَإِذَا قُضِيَتْ مَنَاسِكُكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا ۖ فَمِنَ
النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَقٍ ﴿٢٠٠﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا	كَذِّبْكُمْ	مَنَّا سِگْكُمْ	ثُمَّ أَفِيضُوا
----------------------	-------------	-----------------	-----------------

مرحله چهارم: در کلمه (أَفِيضُوا) کوشش شود تا مد طبیعی یعنی حرف (و) ساکن ماقبل آن مضموم (حرکت پیش) درست خوانده شود. در کلمه (حَيْثُ) سعی شود تا حرکت ضمه (پیش) درست تلفظ گردد تا به حرف (و) تبدیل نشود.

تلاوت آیات (۲۰۱-۲۰۲) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیات

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَقُولُ رَبَّنَا
اَتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَّ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
وَّقِنَا عَذَابَ النَّارِ
أُولَٰئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا
وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیات

وَمِنْهُمْ مَّنْ يَقُولُ رَبَّنَا اَتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ
النَّارِ ﴿٢٠١﴾ أُولَٰئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٢٠٢﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

رَبَّنَا آتِنَا	حَسَنَةً وَ	نَصِيبٌ مِّمَّا	كَسَبُوا
-----------------	-------------	-----------------	----------

مرحله چهارم: در (عَذَابِ النَّارِ) حرف «ر» در صورت وقف پر خوانده می شود .

در کلمه (الْحِسَابِ) حرف «ب» متحرک است؛ اما به اعتبار وقف قلقله می شود.

تلاوت آیات (۲۰۳-۲۰۴) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ
فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ
وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ ۚ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ ۖ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ ۚ لِمَنِ اتَّقَىٰ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٠٣﴾
وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ ۚ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ﴿٢٠٤﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

مَّعْدُودَاتٍ	تَأَخَّرَ	يُعْجِبُكَ	أَلَدُّ الْخِصَامِ
---------------	-----------	------------	--------------------

مرحله چهارم: مثال‌های پرخواندن حرف «ل» لفظ الله جل جلاله را در آیت فوق نشان دهید.

تلاوت آیات (۲۰۵-۲۰۶) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

وَإِذَا تَوَلَّى سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا
وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ
وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ
وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ
أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ
وَلَبِئْسَ الْبِهَادُ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

وَإِذَا تَوَلَّى سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفُسَادَ ﴿٢٠٥﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْبِهَادُ ﴿٢٠٦﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَلَبِئْسَ الْبِهَادُ	لَهُ اتَّقِ اللَّهَ	وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ
-----------------------	---------------------	----------------------------------

مرحله چهارم: در کلمات آیات فوق تلفظ حرف «س» را از مخرجش که سر زبان با کناره ثنایای سفلی است تمرین نمایید.

تلاوت آیات (۲۰۷-۲۰۸) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ
وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا
فِي السِّلْمِ كَافَّةً
وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ
إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ
لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٢٠٨﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

كَافَّةً	نَفْسُهُ ابْتِغَاءً	مَنْ يَشْرِئُ
----------	---------------------	---------------

مرحله چهارم: اقلاب یک حرف دارد که عبارت از حرف «ب» می باشد. اقلاب در لغت به معنای بدل کردن و در اصطلاح تجوید بدل کردن نون ساکن و تنوین است به حرف «م».

تلاوت آیات (۲۰۹-۲۱۰) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیات

فَإِنْ زَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ
فِي ظُلُلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ
وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیات

فَإِنْ زَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿۲۰۹﴾
هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلُلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ
وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿۲۱۰﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

فَإِنْ زَلَلْتُمْ	أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ	وَقُضِيَ الْأَمْرُ
-------------------	---------------------------	--------------------

مرحله چهارم: هرگاه بعد از نون ساکن و تنوین حرف «ب» بیاید نون ساکن و تنوین به حرف «م» بدل می‌شود و در برخی از قرآن‌های کریم که در کشورهای اسلامی چاپ شده‌اند؛ حرف «م» به شکل کوچک وجود دارد. چنانچه در مثال ذیل آمده است: (مِنْ بَعْدِ).

- حرف «ر» در کلمات (يَنْظُرُونَ، تُرْجَعُ الْأُمُورُ) چون حرکت ضمه (پیش) دارد پُر ادا می‌شود.

تلاوت آیات (۲۱۱-۲۱۲) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیات

سَلُّ بَنِي إِسْرَآءِيلَ كَمَا آتَيْنَهُمْ مِّنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ
وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ
فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ
زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا
وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا
وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ
وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیات

سَلُّ بَنِي إِسْرَآءِيلَ كَمَا آتَيْنَهُمْ مِّنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ

مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢١١﴾ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا
وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ
مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٢١٢﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

مِّنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ	زُيِّنَ لِلَّذِينَ	وَاللَّهُ يَرْزُقُ
-----------------------	--------------------	--------------------

مرحله چهارم: قلقله در لغت به معنای جنباندن و در اصطلاح تجوید جنباندن یکی از حروف پنجگانه «قطب جد» یعنی: «ق، ط، ب، ج، د» در حالی که در مخرج شان ساکن قرار گیرند می باشد.

مثال های قلقله: (شَدِيدُ الْعِقَابِ - حِسَابِ).

تلاوت آیت (۲۱۳) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیت

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً
فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ
وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ
لِيُحْكَمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ
وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ
فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا
لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ
وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیت

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً ۖ فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ ۖ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيُحْكَمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ ۖ وَمَا اخْتَلَفَ

فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوْتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ
الَّذِينَ آمَنُوا إِلَيْهَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢١٣﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ	فِيهَا اخْتَلَفُوا فِيهِ	بَغْيًا بَيْنَهُمْ
-------------------------------	--------------------------	--------------------

مرحله چهارم: حکم میم مشدد و نون مشدد غنه می باشد؛ یعنی در
هنگام تلفظ شان غنه صورت می گیرد؛ مثال میم مشدد (مُثَمَّ)، مثال نون
مشدد (انَّ).

تلاوت آیت (۲۱۴) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیت

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ
وَلَهَا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ
مَسَّتْهُمْ الْبَأْسَاءُ
وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا
حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ
وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللَّهِ
أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیت

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَهَا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ
مَسَّتْهُمْ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ
مَتَى نَصْرُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ ﴿۲۱۴﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَزُلُّوا	مَسَّتْهُمْ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَاءُ	تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ
-----------	---------------------------------------	-----------------------

مرحله چهارم: در کلمه (وَالضَّرَاءُ) حرف «ر» مشدد و پر خوانده می شود؛ همچنان مد متصل کلمه فوق را درست ادا نمایید، یعنی در حالت وصل از چهار الی پنج حرکت و در حالت وقف از چهار الی شش حرکت در آن مد می شود.

تلاوت آیت (۲۱۵) سورۃ بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ
قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّهِ الدِّينُ وَالْأَقْرَبِينَ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ
وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّهِ الدِّينُ وَالْأَقْرَبِينَ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢١٥﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَابْنِ السَّبِيلِ	وَالْأَقْرَبِينَ	مَاذَا يُنْفِقُونَ
--------------------	------------------	--------------------

مرحله چهارم: از آیت فوق مثال‌های اظهار و اخفاء را تشخیص نمایید.

تلاوت آیت (۲۱۶) سورۃ بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

کُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ
وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ
وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

کُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ (۲۱۶)

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

کُرْهٌ لَّكُمْ	خَيْرٌ لَّكُمْ	شَرٌّ لَّكُمْ
----------------	----------------	---------------

مرحله چهارم: مد عارضی مدی است که سکون آن اصلی نبوده،

بلکه به سبب وقف مد می شود؛ مانند: (لَا تَعْلَمُونَ).

– اندازه مد کردن در آن سه نوع است:

۱- طول = شش حرکت

۲- توسط = چهار حرکت

۳- قصر = دو حرکت

تلاوت آیت (۲۱۷) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیت

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ
قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدُّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ
وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ
وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ
وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ
عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا
وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ
وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ ۖ وَصَدٌّ عَن
سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِندَ
اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ ۗ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَن
دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا ۗ وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَن دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ
فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۖ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢١٤﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

عَنِ الشَّهْرِ	وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ	وَمَنْ يَرْتَدِدْ
----------------	--	-------------------

مرحله چهارم: حرف «ش» در کلمه (الشَّهْرِ) مشدد ادا شود و حرف
«ه» هم به خاطر تشدید حرف «ش» فراموش نشود؛ همچنان حرف «ر»
به خاطری که مکسور (زیردار) است باریک ادا می گردد.

تلاوت آیات (۲۱۸-۲۱۹) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیات

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا
وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ
وَإِثْمُهَا أَكْبَرُ مِنْ نَّفْعِهَا
وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ
قُلِ الْعَفْوَ
كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ
لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجْهَهُدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ
رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢١٨﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَيْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا
إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهَا أَكْبَرُ مِنْ نَّفْعِهَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا
يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١٩﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ	عَنِ الْخَيْرِ	قُلِ الْعَفْوَ
----------------------	----------------	----------------

مرحله چهارم: در قرآن کریم حرف «ط» کوچک علامت وقف مطلق است، باید
بر آن وقف صورت گیرد.

تلاوت آیت (۲۲۰) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیت

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ
قُلْ إِصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌ
وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَآخِزُوا نَفْسَكُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیت

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۖ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ ۖ قُلْ إِصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌ ۖ وَإِنْ
تُخَالِطُوهُمْ فَآخِزُوا نَفْسَكُمْ ۖ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ ۖ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
لَأَعْنَتَكُمْ ۖ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٠﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

لَا عُنْتُكُمْ	مِنَ الْمُصْلِحِ	تُخَالِطُوهُمْ
----------------	------------------	----------------

مرحله چهارم: حرف «ع» دقیق از مخرجش که وسط حلق است ادا گردد.

حرف «ع» را در کلمات آیت فوق تمرین نمایید.

تلاوت آیت (۲۲۱) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیت

وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا
وَلَا مَٰمَّةً مُّؤْمِنَةً خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ
وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا
وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ
أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ
وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْغَفْرِ بِإِذْنِهِ
وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیت

وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَا مَٰمَّةً مُّؤْمِنَةً خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ
أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ
مُّشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ

وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢١﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

يَتَذَكَّرُونَ	وَلَوْ أَجَبَكُمْ	وَلَا مَئْمُومَةٌ
----------------	-------------------	-------------------

مرحله چهارم: مثال‌های اظهار، ادغام و اخفاء را از آیت فوق شناسایی نموده، معرفی نمایید.

تلاوت آیات (۲۲۲-۲۲۳) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیات

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ
قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ
وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ
فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ
نِسَاءُكُمْ حَرَّتْ لَكُمْ فَأْتُوا حُرَّتْكُمْ
أَنِّي شِئْتُكُمْ وَقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلْقَوَةٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیات

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا

تَقَرَّبُوهُنَّ حَتَّى يَظْهَرَنَّ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ السَّوَائِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ﴿٢٢٢﴾ نِسَاءُكُمْ حَرَّتُ لَكُمْ فَأَتُوا حَرَثَكُمْ
أَنِّي شِئْتُمْ وَقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلْقَوَةٌ وَبَشِّرِ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٣﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

حَرَّتُ لَكُمْ	أَنِّي شِئْتُمْ	مُلْقَوَةٌ
----------------	-----------------	------------

مرحله چهارم: در (وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ) مد منفصل واقع شده است که به مقدار چهار و یا پنج حرکت مد می باشد.

تلاوت آیات (۲۲۴-۲۲۵) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ
أَنْ تَبْرُوا وَتَتَّقُوا
وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ
لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ
وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبْرُوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۲۴﴾ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ
بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿۲۲۵﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ	بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ	وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ
--------------------------	-------------------------------	------------------------

مرحله چهارم: مد منفصل مدی را گویند که حرف مد در یک کلمه آید و سبب آن «ء» در کلمه دیگر باشد. مد سه حرف دارد «و، ا، ی» این حروف در صورتی مد می‌شوند که خود شان ساکن ما قبل شان حرکت هم جنس شان باشد. «الف» فتحه

تلاوت آیات (۲۲۶-۲۲۷) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِّسَائِهِمْ
تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ
فَإِنْ فَأَوْ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ
فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِّسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَأَوْ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿۲۲۶﴾ وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۲۲۷﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ	تَرَبُّصُ	عَزَمُوا الطَّلَاقَ
-----------------------	-----------	---------------------

مرحله چهارم: در کلمه (أَشْهُرٍ) حرف «ر» در حالت وقف به اعتبار حرکت حرف ماقبلش که ضمه (پییش) است پر خوانده می شود.

تلاوت آیت (۲۲۸) سورہ بقرہ

مرحله اول: خواندن جملات آیت

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ
وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ
مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ
إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ
إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا
وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ
وَلِلرِّجَالِ جَالٍ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

وَالْمُطَلَّاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ ۖ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا
خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ۖ وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ
بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ
وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٢٨﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَالْمُطَلَّاتُ	وَبُعُولَتُهُنَّ	وَلِلرِّجَالِ
-----------------	------------------	---------------

مرحله چهارم: در کلمه (قُرُوءٍ) مد متصل آمده است و این مد از چهار
الی پنج حرکت مد می شود و در حالت وقف تا شش حرکت نیز جواز دارد.

تلاوت آیت (۲۲۹) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیت

الطَّلَاقُ مَرَّتَيْنِ ۖ فَاِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ
اَوْ تَسْرِحٌ ۚ بِاِحْسَانٍ ۖ
وَلَا يَجِلُّ لَكُمْ اَنْ تَاْخُذُوْا بِمَا اَتَيْتُمُوْهُنَّ
شَيْئًا اِلَّا اَنْ يَّخَافَاْ اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ
فَاِنْ خِفْتُمْ اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهٖ
تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ فَلَا تَعْتَدُوْهَا
وَمَنْ يَّتَعَدَّ حُدُوْدَ اللّٰهِ
فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُوْنَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

الطَّلَاقُ مَرَّتَيْنِ فَاِمْسَاكِ بِمَعْرُوفٍ اَوْ تَسْرِجِيْ بِحَسَانٍ وَلَا يَجُلْ لَكُمْ اَنْ
تَاْخُذُوْا مِمَّا اَتَيْتُمُوْهُنَّ شَيْئًا اِلَّا اَنْ يَّخَافَا اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ فَاِنْ خِفْتُمْ
اَلَّا يُقِيْمَا حُدُوْدَ اللّٰهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ ۚ تِلْكَ حُدُوْدُ اللّٰهِ
فَلَا تَعْتَدُوْهَا ۚ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُوْدَ اللّٰهِ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُوْنَ ﴿٢٢٩﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَمَنْ يَتَعَدَّ	فِيْمَا افْتَدَتْ	اَلَّا يُقِيْمَا
------------------	-------------------	------------------

مرحله چهارم: در آیت فوق مدهای منفصل را نشان بدهید.

تلاوت آیت (۲۳۰) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ
حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ ^ط
فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا
إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ
وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ
يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ^ط فَإِنْ طَلَّقَهَا
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ
يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿۲۳۰﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

فَإِنْ طَلَّقَهَا	أَنْ يَتَرَاجَعَا	يُبَيِّنُهَا
-------------------	-------------------	--------------

مرحله چهارم: مثال‌های اظهار، ادغام، اقلاب و اخفاء را در آیت فوق نشان دهید.

تلاوت آیت (۲۳۱) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیت

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ
فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سِرِّ حُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ
وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ
وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا
وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَمَا أَنزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیت

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سِرِّ حُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِّتَعْتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ^ط

وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوءًا وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ
الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهِ ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٢٣١﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

يَعِظُكُمْ بِهِ	أَوْسَرِ حُوهَنَّ	طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ
-----------------	-------------------	------------------------

مرحله چهارم: در (ضَرَّارًا لِّلْعَتَلُوْا) ادغام بدون غنه است؛ زیرا تنوین در حرف «ل» ادغام می شود. ادغام حرف «ل» و حرف «ر» از نوع ادغام بدون غنه اند.

تلاوت آیت (۲۳۲) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَّغْنَ أَجَلَهُنَّ
فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ
إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ
ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ
يَوْمَ مِنَ اللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
ذَلِكُمْ أَزْكَى لَكُمْ وَأَظْهَرُ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَّغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ
إِذَا تَرَاضُوا بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يَوْمَ مِنَ اللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكُمْ أَزْكَى لَكُمْ وَأَظْهَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿۲۳۲﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَإِذَا طَلَّقْتُمُ	تَعْضُلُوهُنَّ	ذَلِكُمْ أَزْكَى لَكُمْ
---------------------	----------------	-------------------------

مرحله چهارم: در (بِاللَّهِ) قبل از حرف لام لفظ جلاله حرکت کسره (زیر)
واقع شده است؛ بنابر این حرف «ل» لفظ جلاله باریک خوانده می شود.

تلاوت آیت (۲۳۳) سورہ بقرہ

مرحله اول: خواندن جملات آیت

وَالْوَالِدَتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ
حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ
أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ
رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ
لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا
لَا تُضَارَّ وَالِدَةٌ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَلَدِهِ
وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ
فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا
وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا
وَإِنْ أَرَدْتُمُ أَنْ تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا اتَّيْتُم بِالْمَعْرُوفِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

وَالْوَالِدَتُ يُرْضَعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ ۖ
وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ۖ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا ۚ
لَا تُضَارَّ وَالِدَةُ بَوْلِدِهَا وَلَا مَوْلُو دَلَّهُ بِوَلَدِهِ ۚ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ ۚ فَإِنْ
أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا ۖ وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ
تَسْتَرْضِعُوهُمَا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُم بِالْمَعْرُوفِ ۖ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٣٣﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَأَعْلَمُوا	سَلَّمْتُمْ	أَوْلَادَهُنَّ
--------------	-------------	----------------

مرحله چهارم: در هنگام تلاوت کوشش شود حرف «ع» دقیق از مخرجش که
وسط حلق است ادا گردد تا به همزه «ء» تبدیل نشود.

تلاوت آیات (۲۳۴-۲۳۵) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا
يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا
فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ
وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ
مِنْ خُطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ
عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لَا
تُؤَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا
وَلَا تَعْزِمُوا عَقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ

مرحله دوم: آیت مکمل

وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ
وَعَشْرًا ۖ فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ
بِالْمَعْرُوفِ ۖ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٣٢﴾ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمُ
بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ ۖ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ
وَلَكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا ۖ وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ
النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ ۖ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ
فَاحْذَرُوهُ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٣٥﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

سَتَذْكُرُونَهُنَّ	فِيْمَا فَعَلْنَ	أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ
--------------------	------------------	--------------------------

مرحله چهارم: مدهای منفصل از آیات درس شناسایی شده و معرفی کردند.

تلاوت آیات (۲۳۶-۲۳۷) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ
مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً
وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى الْمَوْسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتَرِ قَدَرُهُ
مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ
وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ
وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ
إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ
وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى
وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً ۖ
وَمَتَّعُوهُنَّ عَلَى الْمَوْسِعِ قَدَرَهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ ۖ حَقًّا
عَلَى الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٦﴾ وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ
فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوا الَّذِي بَيْنَهُمَا عُقْدَةُ النِّكَاحِ ۖ
وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى ۖ وَلَا تَنْسُوا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ ۖ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿٢٣٧﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ	عُقْدَةُ النِّكَاحِ	أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى
-------------------------	---------------------	----------------------

مرحله چهارم: در قرآن کریم حرف «ج» کوچک علامت وقف جایز است؛ یعنی وقف و وصل هر دو جایز می باشند.

تلاوت آیات (۲۳۸-۲۴۰) سورۀ بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

حَفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى
وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ
فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجَالًا أَوْ رُكْبَانًا
فَإِذَا آمَنْتُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ كَمَا
عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ
وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا
وَصِیَّةً لِّأَزْوَاجِهِمْ مَّتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ
فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا
فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

حَفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٢٣٨﴾ فَإِنْ خِفْتُمْ
فَرِجًا لَا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمَكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا
تَعْلَمُونَ ﴿٢٣٩﴾ وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ
مَّتَاعًا إِلَى الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ
فِي أَنْفُسِهِنَّ مِنْ مَّعْرُوفٍ ۗ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٤٠﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

كَمَا عَلَّمَكُمْ	وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ	مِنْ مَّعْرُوفٍ
-------------------	---------------------------	-----------------

مرحله چهارم: هرگاه قبل از حرف «و» ساکن و حرف «ی» ساکن
حرکت زبر بیاید و در آن کلمه وقف صورت گیرد؛ مد لین می شود؛ مانند:
(الْحَوْلِ)

تلاوت آیات (۲۴۱-۲۴۲) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

وَلِلْبَطَلِّقَتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ
حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

وَلِلْبَطَلِّقَتِ مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ ^ط حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿۲۴۱﴾ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿۲۴۲﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَلِلْبَطَلِّقَتِ	مَتَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ	تَعْقِلُونَ
-------------------	------------------------	-------------

مرحله چهارم: تفخیم و ترقیق: حرف «ر» دو حکم دارد هرگاه حرکت فتحه و با ضمه داشته باشد پر خوانده می شود و اگر حرکت کسره داشته باشد باریک خوانده می شود و اگر ساکن باشد حکم حرف ما قبل خود را می گیرد بناءً در کلمه (بِالْمَعْرُوفِ) حرف «ر» پر خوانده می شود.

تلاوت آیات (۲۴۳-۲۴۴) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَهُمُ الْوُفَّ حَذَرَ الْمَوْتِ
فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ
وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ
 اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
 يَشْكُرُونَ ﴿٢٤٣﴾ وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٤٤﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَلِلْمُطَلَّقَاتِ	كَذَلِكَ يُبَيِّنُ	وَهُمُ الْوُفَّ
--------------------	--------------------	-----------------

مرحله چهارم: حرف «ق» باید پر ادا گردد. در هنگام تلفظ این حرف زبان به طرف کام میلان می کند.

تلاوت آیات (۲۴۵-۲۴۶) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیات

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعَّهُ
لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً
وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ
أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَإِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى
إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ ابْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا
قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَقَدْ أَخْرَجَنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَاءِنَا
فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضِعَّهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً ۖ وَاللَّهُ
يَقْبِضُ وَيَبْصُطُ ۖ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٢٣٥﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الْمَلَأِ مِنْ بَنِي إِسْرَءِيلَ
مَنْ بَعَدَ مُوسَىٰ إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّ لَّهُمْ اأَبْعَثْ لَنَا مَلَكًا يُقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ۖ
قَالَ هَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَّا تُقَاتِلُوا ۖ قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا
نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أَخْرَجَنَا مِنْ دِيَارِنَا وَأَبْنَاءِنَا ۖ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ
الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ ۖ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٢٣٦﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَأَبْنَاءِنَا	وَقَدْ أَخْرَجَنَا	مَلَكًا يُقَاتِلُ
----------------	--------------------	-------------------

مرحله چهارم: در کلمه (وَيَبْصُطُ) بالای حرف «ص»، حرف «س»

کوچک نوشته شده است؛ یعنی حرف «ص» صفت خود را از دست داده و مانند حرف «س» تلفظ می‌شود.

تلاوت آیات (۲۴۷-۲۴۸) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیات

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ
قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا
قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ الْمُلْكُ عَلَيْنَا
وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ
وَلَمْ يُولَدْ سَعَةً مِّنَ الْمَالِ
قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ
وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ
وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَن يَشَاءُ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ
أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ
وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ
وَالْهُرُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا أَنَّى يَكُونُ لَهُ
الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ
اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَنْ
يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٣٤﴾ وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ
التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ
تَحْمِلُهُ الْبَنِيُّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَّكُمْ إِن كُنتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٣٨﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَبَقِيَّةٌ مِّمَّا	سَكِينَةٌ مِّنْ	إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ
---------------------	-----------------	--------------------------

مرحله چهارم: در آیات فوق مثال‌های مد متصل را نشان دهید.

تلاوت آیت (۲۴۹) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ

فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي

وَمَنْ لَّمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ

فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ

فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ

قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ

قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُّلَاقُوا اللَّهَ كُمْ مِّنْ فِئَةٍ

قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةٌ كَثِيرَةٌ بِإِذْنِ اللَّهِ

وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرَبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلْكُوا اللَّهَ كُمْ مِّنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِئَةُ كَثِيرَةٍ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٢٣٩﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

مَنْ اغْتَرَفَ	مِّنْ فِئَةٍ قَلِيلَةٍ	مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ
----------------	------------------------	------------------------

مرحله چهارم: در آیت فوق مثال های اظهار، اخفاء، ادغام و اقلاب را نشان دهید.

تلاوت آیات (۲۵۰-۲۵۲) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا
رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا
وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ
فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ
وَاتَّاهُ اللَّهُ الْمُلُوكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ
وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ
لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَكِنَّ اللَّهَ
ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ
تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ
وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

وَلَسَّابِرُونَ الْجَالُوتَ وَجُنُودَهُ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا
وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٥٠﴾

فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ ۖ وَقَتَلَ دَاوُدُ جَالُوتَ وَآتَاهُ اللَّهُ الْهَيْكَلَ وَالْحِكْمَةَ
وَعَلَّمَهُ مَا يَشَاءُ ۚ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ
وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٢٥١﴾ تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ
وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥٢﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

صَبْرًا وَثَبِّتْ	فَهَزَمُوهُمْ	وَعَلَّمَهُ مَا يَشَاءُ
-------------------	---------------	-------------------------

مرحله چهارم: لام شمسی که در کلمه (النَّاسِ) آمده است نوشته می‌شود؛ اما تلفظ نمی‌شود و لام قمری که در کلمه (الْعَالَمِينَ) آمده است هم نوشته و هم تلفظ می‌شود.

تلاوت آیات (۲۵۳-۲۵۴) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ
مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ
وَاتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ
مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ
وَلَكِنْ اخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِي
يَوْمٌ لَا بَيْعٌ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ
وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

تِلْكَ الرُّسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِنْهُمْ مَنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ
دَرَجَاتٍ ۗ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيِّنَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدُسِ ۖ وَلَوْ
شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ وَلَكِنْ
اِخْتَلَفُوا فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ ۖ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتَتَلُوا وَلَكِنَّ
اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿٢٥٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا إِمَارًا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ
يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا بَيْعُ فِيهِ وَلَا خُلَّةٌ وَلَا شَفَاعَةٌ ۗ وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٥٤﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

تِلْكَ الرُّسُلُ	أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا	وَلَا خُلَّةٌ وَلَا
------------------	--------------------------	---------------------

مرحله چهارم: در (مِنْ بَعْدِهِمْ) اقلاب واقع شده است.

در آیات فوق مد متصل و مد منفصل را نشان دهید.

تلاوت آیات (۲۵۵-۲۵۶) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ
لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ
لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ
يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ
وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ
وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ
لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ
فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ
فَقَدْ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى
لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمُوتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يُعَلِّمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ
وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ
السَّمُوتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٢٥٥﴾ لَا إِكْرَاهَ فِي
الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ
اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٥٦﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

الْحَيُّ الْقَيُّومُ	عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ	فَمَنْ يَكْفُرُ
----------------------	----------------------------	-----------------

مرحله چهارم: در کلمه (نَوْمٌ) به اعتبار وقف مد لین صورت می گیرد؛

چون حرف مد «و» ساکن و ماقبلش حرکت زبر آمده است

تلاوت آیات (۲۵۷-۲۵۸) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ
يُخْرِجُهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ
أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ
أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِي حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ
فِي رَبِّهِ أَنْ أَتَاهُ اللَّهُ الْمَلَكُ
إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ
قَالَ أَنَا أَحْيِي وَأُمِيتُ
قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ
فَأَتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ الَّذِي كَفَرَ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
أُولَئِكَ لَهُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُم مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٤﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ حَاجَّ إِبْرَاهِيمَ فِي رَبِّهِ أَنْ آتَاهُ
اللَّهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ قَالَ
إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرِقِ فَأْتِ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبُهِتَ
الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٨﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

مِّنَ الظُّلُمَاتِ	إِلَى الَّذِي حَاجَّ	فَبُهِتَ الَّذِي
--------------------	----------------------	------------------

مرحله چهارم: حرف «ظا» پر خوانده می شود. در هنگام تلفظ سعی شود با این صفتش ادا گردد.

در کلمه (حَاجَّ) مد لازم آمده است و این مد را مد مثقل کلمی نیز گویند؛ چون علاوه بر حرف مد و سبب مد، شد هم وجود دارد؛ باید به اندازه شش حرکت مد شود.

تلاوت آیات (۲۵۹-۲۶۰) سورہ بقرہ

مرحله اول: خواندن جملات آیات

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا
قَالَ أَنِّي يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا
فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ
قَالَ كَمْ لَبِثْتُ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ
قَالَ بَلْ لَبِثْتُ مِائَةَ عَامٍ فَانْظُرْ إِلَى
طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَتَسَنَّهْ
وَانْظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَ آيَةً لِلنَّاسِ
وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا لَحْمًا
فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ
وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى
قَالَ أَوْلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَى وَلَكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي
قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ أَجْعَلْ
عَلَى كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا
وَأَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ
 مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا
 أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِائَةَ عَامٍ فَانْظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ
 يَتَسَنَّهْ وَانْظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانْظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ
 نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوهَا حَبًّا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
 قَدِيرٌ ۝ (٢٥٩) وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ أَوَلَمْ تُؤْمِنْ
 قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لِّيَطْمَئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ
 اجْعَلْ عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَأْتِينَكَ سَعْيًا وَاعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ
 عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝ (٢٦٠)

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ	ثُمَّ نَكْسُوهَا	ثُمَّ ادْعُهُنَّ
-----------------------	------------------	------------------

مرحله چهارم: در آیات فوق ادغام با غنه، ادغام بدون غنه، اظهار و اخفاء را نشان دهید.

تلاوت آیات (۲۶۱-۲۶۴) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ
فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ
وَاللَّهُ يُضَعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
ثُمَّ لَا يَتَّبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى لَهُمْ
أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۖ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ
يَتَّبِعَهَا أَذًى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَتَكُمْ
بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ
فَأَصَابَهُ وَايْلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا
لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضْعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦١﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يُتْبِعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًّا وَلَا أَذًى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٦٢﴾ قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَا أَذًى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ ﴿٢٦٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَتِكُمْ بِالنِّسَاءِ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانٍ عَلَيْهِ تُرَابٌ فَأَصَابَهُ وَابِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٦٤﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ	فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ	فَتَرَكَهُ صَلْدًا
------------------------	---------------------	--------------------

مرحله چهارم: قلقله به دو قسم است:

- ۱- قلقله کبرا: آن است که حرف قلقله در اخیر کلمه، ساکن واقع شود.
- ۲- قلقله صغرا: آن است که حرف قلقله در وسط کلمه ساکن واقع شود؛ مانند:

(لَا تُبْطِلُوا).

در (وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ) حرف لام لفظ «الله» باریک ادا می شود.

در (وَاللَّهُ) حرف لام لفظ «الله» پر خوانده می شود.

تلاوت آیات (۲۶۵-۲۶۷) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمُ ابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَشْيِئًا مِّنْ أَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ
أَصَابَهَا وَايْلٌ فَأَتَتْ أَكْثَهَا ضِعْفَيْنِ
فَإِن لَّمْ يُصِبْهَا وَايْلٌ فَطُلٌّ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ
أَيُّدُ أَحَدِكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ
وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضِعْفًا
فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ
لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِن طَيِّبَاتِ
مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ
وَلَا تَيْمَنُوا الْخَيْثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ
وَلَسْتُمْ بِأَخْذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغِضُوا فِيهِ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

وَمَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَشْبِيئًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ
 كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ أَصَابَهَا وَابِلٌ فَآتَتْ أُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ
 فَطُلٌّ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢٦٥﴾ أَيَوَّدُ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ
 نُخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ
 الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَأَصَابَهَا إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ ۚ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
 اللَّهُ لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٢٦٦﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفِقُوا مِنْ
 طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَبَسُوا الْخَبِيثَاتِ مِنْهُ
 تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِأَخِيذِيهِ إِلَّا أَنْ تُغْبِضُوا فِيهِ ۚ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ ﴿٢٦٧﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

تَغْبِئَتًا مِّنْ	إِعْصَارٌ فِيهِ	تُغْبِضُوا فِيهِ
-------------------	-----------------	------------------

مرحله چهارم: هرگاه بعد از میم ساکن حرف «ب» بیاید، میم ساکن اخفاء می شود و این نوع اخفاء را اخفای شفوی می نامند.

تلاوت آیات (۲۶۸-۲۷۲) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ
وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ
وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا
وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ
وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ
فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ
إِنْ تَبَدُّوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ
وَأِنْ تُخْفَوْهَا وَتُؤْتَوْهَا الْفَقْرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ
وَيُكَفِّرْ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ
لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا نُفْسِكُمْ
وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ
وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُؤَفَّفَ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ ۚ وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِّنْهُ
وَفَضْلًا ۗ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦٨﴾ يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَّشَاءُ ۚ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ
أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا ۗ وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٢٦٩﴾ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ
أَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ ۗ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٢٧٠﴾ إِنَّ تَبَدُّوا
الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ ۚ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتُؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ ۖ وَيُكَفِّرُ
عَنكُم مِّنْ سَيِّئَاتِكُمْ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٢٧١﴾ لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ
وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَّشَاءُ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَا نُنْفِسْكُمْ ۗ وَمَا تَنْفِقُونَ
إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ ۗ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُّؤَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٢﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

فَنِعِمَّا هِيَ	إِلَّا ابْتِغَاءَ	مِنْ خَيْرٍ يُؤَفَّ
-----------------	-------------------	---------------------

مرحله چهارم: مثال‌های احکام میم ساکن را از آیات فوق شناسایی نموده و نشان دهید.

تلاوت آیات (۲۷۳-۲۷۵) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ
أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ
لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِحْثَافًا
وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ
الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقْوَمُونَ إِلَّا كَمَا
كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا
وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا
فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَاتَّقِهَا
فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ
وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ يَحْسَبُهُمُ
 الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسَيِّئِهِمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِحْقَاقًا وَمَا
 تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٢٤٣﴾ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
 سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٤٤﴾
 الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ
 ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَا وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ
 جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَانْتَهَى فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ
 أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٤٥﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَالنَّهَارِ سِرًّا	يَتَخَبَّطُهُ	فَمَنْ جَاءَهُ
---------------------	---------------	----------------

مرحله چهارم: در کلمه (الرِّبَا) حرف «و» خوانده نمی شود.

در هنگام خواندن (مِنَ التَّعَفُّفِ) توجه شود تا حروف مشدد درست ادا گردند.

تلاوت آیات (۲۷۶-۲۷۸) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ
وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ
إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَاتُوا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا
مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ ۖ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٢٧٦﴾ إِنَّ
الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ لَهُمْ أَجْرُهُمْ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٢٧٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا
اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٧٨﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا	كُلَّ كَفَّارٍ	وَذَرُوا مَا بَقِيَ
---------------------------	----------------	---------------------

مرحله چهارم: در (وَآتُوا الزَّكَاةَ) حرف «و» حرکت ضمه (پیش) دارد
و هنگام تلفظ حرکت آن رعایت گردد.

تلاوت آیات (۲۷۹-۲۸۱) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیات

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَإِنْ تُبْتَغُوا فَلََكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ
لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ
وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ
وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ
ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیات

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ۚ وَإِنْ تُبْتَغُوا فَلَكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ ۖ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٢٧٩﴾ وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ ۖ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٨٠﴾ وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ۖ ثُمَّ تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

ثُمَّ تُوَفَّىٰ	فَنَظِرَةٌ	فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ
-----------------	------------	---------------------

مرحله چهارم: به اعتبار وقف در (تَعْلَمُونَ) و (لَا يُظْلَمُونَ) مد عارض للسكون می‌شود و اندازه این مد از دو الی شش حرکت می‌باشد.

تلاوت جزء اول آیت (۲۸۲) سورة بقره

مرحله اول: خواندن جملات جزء اول آیت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ
إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ
وَلْيَكُتَبْ بَيْنَكُمُ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ
وَلَا يَأْب كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ
وَلْيَمْلِكِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ

مرحله دوم: تلاوت مکمل جزء اول آیت

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكُتَبْ
بَيْنَكُمُ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْب كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ فَلْيَكْتُبْ
وَلْيَمْلِكِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ	وَلْيَكُتَبْ بَيْنَكُمُ	وَلْيَمْلِكِ الَّذِي
-----------------------	-------------------------	----------------------

مرحله چهارم: در (تَدَايَنْتُمْ بِدِينٍ) اخفای شفوی است؛ زیرا بعد از حرف میم ساکن حرف «ب» آمده است.

تلاوت جزء دوم آیت (۲۸۲) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات جزء دوم آیت

وَلَا يَبْخَسُ مِنْهُ شَيْئًا
فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا
أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ
وَأَسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ
فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتْنِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ
مِنَ الشَّهَادَةِ أَنْ تَضَلَّ أَحَدُهُمَا

مرحله دوم: تلاوت مکمل جزء دوم آیت

وَلَا يَبْخَسُ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ وَأَسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتْنِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ الشَّهَادَةِ أَنْ تَضَلَّ أَحَدُهُمَا

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَلْيُمِلْ الَّذِي	لَا يَسْتَطِيعُ	عَلَيْهِ الْحَقُّ
--------------------	-----------------	-------------------

مرحله چهارم: در کلمه (الشَّهَادَةِ) کدام نوع مد می باشد اندازه آن را بیان نمایید.

تلاوت جزء سوم آیت (۲۸۲) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات جزء سوم آیت

فَتَذَكِّرُ أَحَدُهُمَا الْآخَرَ
وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا
وَلَا تَسْمِعُوا أَنْ تُكْتَبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ
ذَلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ
وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً
تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل جزء سوم آیت

فَتَذَكِّرُ أَحَدُهُمَا الْآخَرَ ۖ وَلَا يَأْبَ الشُّهَدَاءُ إِذَا مَا دُعُوا ۖ وَلَا تَسْمِعُوا أَنْ
تُكْتَبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلِهِ ۚ ذَلِكُمْ أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ
وَأَدْنَىٰ أَلَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ

مرحلہ سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

إِذَا مَا دُعُوا	أَلَّا تَرْتَابُوا	لِلشَّهَادَةِ
------------------	--------------------	---------------

مرحلہ چهارم: در آیت فوق مدهای منفصل را نشان بدهید.

تلاوت جزء اخیر آیت (۲۸۲) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات جزء اخیر آیت

فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا
وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ ۖ وَلَا يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ
وَإِنْ تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ
وَاتَّقُوا اللَّهَ ۖ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل جزء اخیر آیت

فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَلَّا تَكْتُبُوهَا ۖ وَأَشْهَدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ ۖ وَلَا يُضَارَّ
كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ ۖ وَإِنْ تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ ۖ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۖ وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ
وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿۲۸۲﴾

مرحلہ سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

وَأَشْهَدُوا	وَلَا يُضَارَّ	وَيُعَلِّمُكُمُ اللَّهُ
--------------	----------------	-------------------------

مرحلہ چهارم: از آیت فوق احکام نون ساکن و تنوین را شناسایی نموده و نشان بدهید.

تلاوت آیات (۲۸۳ - ۲۸۴) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیات

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهْنِ مَّقْبُوضَةً
فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِمِنَ
أَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ ۖ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ ۚ
وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ إِثْمٌ قُلُوبُهُ ۖ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ
لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَإِنْ تُبَدُّوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ
فَيَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ
وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیات

وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا فَرِهْنِ مَّقْبُوضَةً ۚ فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُم بَعْضًا فَلْيُؤَدِّ الَّذِي أُؤْتِمِنَ أَمَانَتَهُ وَلْيَتَّقِ اللَّهَ رَبَّهُ ۖ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ ۚ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ إِثْمٌ قُلُوبُهُ ۖ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿۲۸۳﴾ لِلَّهِ مَا فِي السَّمُوتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۖ وَإِنْ تُبَدُّوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفَوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهِ اللَّهُ ۖ

فَيَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٨٢﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

يُحَاسِبُكُمْ بِهِ	وَمَنْ يَكْتُمْهَا	فَرِهْنِ مَقْبُوضَةً
--------------------	--------------------	----------------------

مرحله چهارم: در (مَقْبُوضَةً) و (الشَّهَادَةَ) حرف «ة» مدور در حالت وقف به «ه» ساکن تبدیل می‌گردد.

تلاوت آیت (۲۸۵) سوره بقره

مرحله اول: خواندن جملات آیت

أَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ
كُلٌّ أَمِنَ بِاللّٰهِ وَمَلَكَاتِهِ وَكُتِبَهِ وَرُسُلِهِ
لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ
وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

مرحله دوم: تلاوت مکمل آیت

أَمِنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ أَمِنَ بِاللّٰهِ وَمَلَكَاتِهِ
وَكُتِبَهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ (۲۸۵)

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

غُفْرَانَكَ	لَا نُفَرِّقُ	مِنْ رَبِّهِ
-------------	---------------	--------------

مرحله چهارم: در قرآن کریم علامت حرف «ق» کوچک و علامت (قف) هر دو دلالت بر وقف می کنند.

تلاوت آیت (۲۸۶) سورہ بقرہ

مرحلہ اول: خواندن جملات آیت

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا
لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ
رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا
رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ
عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا
رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ
وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا
أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

مرحلہ دوم: تلاوت مکمل آیت

لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى

الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحِثْ عَلَيْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ ۚ وَاعْفُ عَنَّا ۖ وَاعْفِرْ
لَنَا ۖ وَارْحَمْنَا ۚ إِنَّكَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

مرحله سوم: کلمات ذیل توسط شاگردان تمرین گردد:

فَانصُرْنَا	كَمَا حَمَلْتَهُ	إِلَّا وَسْعَهَا
-------------	------------------	------------------

مرحله چهارم: در کلمات اخیر آیت فوق، وقف‌ها درست رعایت کردند تا با سخته
تبدیل نشوند.

حفظ آیات (۱-۳) سورة قدر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۝ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۝

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۝

در (إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ) مد منفصل است؛ چون حرف مد در یک کلمه و سبب آن (ء) در کلمه دیگر آمده است.

در کلمه (شَهْرٍ) حرف «ر» به اعتبار حرکت حرف «ش» پر خوانده می‌شود.

حفظ آیات (۴-۵) سورۀ قدر

تَنْزِيلُ الْبَلَاءِ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ۖ سَلَامٌ تَشْهِي حَتَّى
مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

در کلمه (الْبَلَاءِ) مد متصل است؛ زیرا حرف مد و سبب آن «ء» هر دو در یک کلمه جمع شده اند.

در کلمه (مَطْلَعِ) قلقله صغرا واقع شده است؛ چون حرف قلقله در وسط کلمه قرار دارد.

حفظ آیات ۱-۶ سورة عاديات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعِدِيَّتِ صَبْحًا^۱ فَالْمُورِيَّتِ قَدْ حَا^۲ فَالْمُغِيرَتِ صُبْحًا^۳ فَأَثَرُنَ^۴
بِهِ نَقْعًا^۵ فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا^۶ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ^۷

کوشش صورت گیرد در کلمه (وَالْعِدِيَّتِ) حرف «ع» از مخرجش ادا گردد
تا به حرف همزه «ء» بدل نشود.

تنوین (دو زبر) در حالت وقف به الف بدل می شود؛ مانند: قَدْ حَا، جَمْعًا.

حفظ آیات ۷-۱۱ سوره عادیات

وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ۚ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ۙ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثَ رَمَا
فِي الْقُبُورِ ۙ وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ ۙ إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ۝

در کلمات (لَشَهِيدٌ) و (لَشَدِيدٌ) قلقله صورت می گیرد.

حفظ آیات (۱-۵) سورة زلزال

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا^١ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا^٢ وَقَالَ
الْإِنْسَانُ مَا لَهَا^٣ يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا^٤ بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا^٥

حرف «ذ» از مخرجش که محل تماس نوک زبان با سر دندان‌های ثنایای بالا است ادا گردد تا از حرف «ز» فرق شود.

در کلمه (بِأَنَّ) نون مشدد است و باید در آن غنه شود.

درس هفتاد و پنجم

حفظ آیات (۶-۸) سورة زلزال

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِّيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ۖ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ
خَيْرًا يَرَهُ ۖ ۝ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ۖ ۝

در آیات درس اخفاء و هر دو نوع ادغام آمده اند؛ شناسایی شده و معرفی شوند.

حفظ آیات (۱-۴) سورۀ بینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِّينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ
الْبَيِّنَةُ ۚ ۱ رَسُولٌ مِّنَ اللَّهِ يَتْلُوا صُحُفًا مُّطَهَّرَةً ۚ ۲ فِيهَا كُتِبَ قِيبَةُ ۚ ۳ ط
وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَةُ ۚ ۴ ط

در (مِّنَ اللَّهِ) حرف لام لفظ «الله» پر خوانده می‌شود؛ زیرا حرکت حرف
ماقبل آن فتحه (زبر) است و اگر حرکت ماقبل آن زیر باشد باریک خوانده
می‌شود.

حفظ آیات (۵-۶) سوره بینه

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ

وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ⑤

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا

أُولَئِكَ هُمُ الشُّرُكِيُّونَ ⑥

در آیات فوق مثال‌های مد متصل و مد منفصل را نشان دهید.

حفظ آیات (۷-۸) سورۀ یٰسّنه

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿٧﴾
عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ
عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَٰلِكَ لِمَنِ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿٨﴾

در آیات فوق مدهای متصل و منفصل، اخفاء و اظهار را نشان بدهید.

در هنگام تلفظ حرف «هـ» کوشش شود تا دقیق از مخرجش که همانا اخیر حلق است ادا گردد.

یادداشت

رسول الله ﷺ می‌فرماید: «خَيْرُكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ»؛ یعنی بهترین شما کسی است که قرآن را می‌آموزد و برای دیگران می‌آموزاند. معلمان محترم در تدریس این مضمون سعی ورزند تا به هدف عالی آموزش درست قرآن کریم برای شاگردان دست یابند.

جهت تدریس درست مضمون آموزش قرآن کریم، نکات مهم ذیل تقدیم می‌گردد:

۱- این مضمون مشتمل است بر بخش‌های معلومات در مورد قرآن کریم، روخوانی و حفظ سوره‌های (قدر، زلزال، العاديات و بینه).

۲- مضمون آموزش قرآن کریم دارای هفتاد و هشت درس بوده و در هفتاد و هشت ساعت درسی در یک سال تعلیمی طور ذیل تقسیم گردیده است:

الف: برای بخش حفظ سوره‌های فوق هشت ساعت درسی و برای دروس متباقی هفتاد ساعت درسی در نظر گرفته شده است.

ب: حفظ سوره قدر و زلزال قبل از امتحان چهارونیم‌ماه و حفظ سوره العاديات و بینه بعد از امتحان چهارونیم‌ماه تعیین گردیده است.

۳- شاگردان باید در مضمون آموزش قرآن کریم، نطق صحیح حروف هجا را بیاموزند.

۴- برای شاگردان تلقین شود تا در تلاوت و حمل کتاب آموزش قرآن کریم آداب آن را رعایت نمایند.

۵- معلم محترم در جریان تدریس مضمون آموزش قرآن کریم از مهربانی کار گرفته، همواره شاگردان را همکاری و تشویق می‌کند و از هر نوع توهین و تحقیر به آن‌ها خودداری می‌نماید.

